

Motion till riksdagen 2025/26:3504

av Nils Seye Larsen m.fl. (MP)

Inrätta en nationell äldreombudsman och verka för en äldrekonvention

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppmana regeringen att se till att Sverige tar en ledande roll i FN:s arbete med att ta fram en äldrekonvention och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ges i uppdrag att inrätta en nationell äldreombudsman och tillkännager detta för regeringen.

Sverige bör ta en ledande roll i FN:s arbete med att ta fram en äldrekonvention

Äldre personer är en växande del av befolkningen globalt, men deras rättigheter är fortfarande svagt skyddade. Till skillnad från barnkonventionen eller konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning saknas idag en särskild konvention inom FN som tydligt reglerar och stärker äldres mänskliga rättigheter.

I april 2025 tog FN:s människorättsråd ett viktigt steg genom att anta en resolution som uppmanar till fortsatt arbete med att ta fram en global äldrekonvention. Flera länder runt om i världen har aktivt drivit på processen. Sverige har däremot agerat passivt vilket är beklagligt.

Som nation med starka traditioner av att stå upp för mänskliga rättigheter och rättighetskonventioner borde Sverige vara en ledande röst i detta arbete. Men så är tyvärr inte fallet när det gäller att stärka äldres rättigheter nationellt och internationellt genom en äldrekonvention.

Vi uppmanar därför regeringen att se till att Sverige tar en aktiv ledande roll i FN:s arbete med att ta fram en äldrekonvention.

Inrätta en nationell äldreombudsman

Även inom Sverige finns tydliga brister när det gäller skyddet för äldres rättigheter. För många äldre upplever att de faller mellan stolarna när kommuner, regioner och statliga myndigheter delar ansvaret. Vård, omsorg, bostad, ekonomi, digital delaktighet och tillgång till rättslig prövning hanteras i stuprör – och äldre lämnas alltför ofta utan möjlighet att hävda sina rättigheter.

Finland har en nationell äldreombudsman (Vanhusasiavaltuutettu), vars uppdrag är att bevaka äldres rättigheter, ta emot klagomål och driva på utvecklingen i lagstiftning och praxis. Flera andra europeiska länder har liknande institutioner. Sverige saknar idag en sådan funktion och borde kunna ta efter Finlands goda exempel.

Vi anser att en nationell äldreombudsman behövs och uppmanar därför regeringen att inrätta en sådan.

Nils Seye Larsen (MP)

Malte Tängmark Roos (MP)

Annika Hirvonen (MP)

Ulrika Westerlund (MP)

Leila Ali Elmi (MP)

Janine Alm Ericson (MP)